

Sinds een paar jaar zit de Hand-in-Hand School op een kleine campus met afzonderlijke gebouwen voor de verschillende onderdelen van de school.

FOTO DEBBIE HILL

Vriendinnen Michal Rak (links), Joods, en Rawan Masalha, Arabisch, zitten

SCHOOLVOOR

Een school in Jeruzalem probeert de kloof tussen Joden en Arabieren te overbruggen. Dat is niet eenvoudig in deze verdeelde stad.

tekst ADDIE SCHULTE

Een bord bij de ingang van de school meldt dat er 24 uur per dag camera's waken. Hoge hekken moeten indringers weren. Maar aan de andere kant van de poort hangen plantjes, op plankjes in de vorm van handen, versierd met het vredessymbool. Twee lichtblauwe vredesduiven kijken toe vanaf een speelhoek in de kleuterklas. In de gang bij de kantoren van de schoolleiding staat een pilaar met in een aantal talen de tekst: 'Moge vrede heersen op aarde' en een bord met een foto van twee leerlingen in het Witte Huis met president Obama en zijn vrouw Michelle. Over het schoolplein lopen moeders met hoofddoeken, vaders in T-shirts en dames met dure zonnebrillen.

Dit is de Hand-in-Hand School, in het zuiden van Jeruzalem, gesitueerd tussen een Arabische en een Joodse wijk. In deze stad, waar de grenzen tussen bevolkingsgroepen vaak haarscherp af te tekenen zijn, is een school met Joodse én Arabische kinderen uniek. De 624 leerlingen krijgen niet alleen les in Hebreeuws en Arabisch, maar leren vanaf de kleuterschool tot en met de middel-

bare school elkaar kennen. "Dit is in de eerste plaats een school," zegt Nadia Kinani, het Palestijnse hoofd van de basisschool. "We zijn er niet om het Israëlijs-Palestijnse conflict op te lossen, maar we willen wel laten zien dat we samen kunnen leven."

Dat niet iedereen dat waardeert, werd in november duidelijk. De school was het doelwit van brandstichting. Een klaslokaal brandde uit, een ander raakte beschadigd. 'Je kunt niet samenleven met kanker' was op de muren van de school geschreven en 'Dood aan de Arabieren'. Drie Joodse extremisten werden opgepakt, ze moesten nog berecht worden. Bij de aanslag op de school raakte niemand gewond. Er was wel eens eerder iets vernield, maar nooit was de fysieke bedreiging zo dichtbij gekomen.

Nadia Kinani: "De daders zijn een grens overgegaan. Dit was een grote vergissing." Want de school kreeg duizenden steunbetuigingen, van dichtbij en ver weg. Het was ook de aanleiding voor het bezoek aan het Witte Huis, waar twee leerlingen de kaarsjes van een op de school gemaakte menorah (zevenarmige kandelaar) mochten aansteken. De school is er sterker uitgekomen, vinden de leraren. "We hebben ons niet als slachtoffer opgesteld, maar onze sterke kanten laten zien," zegt Arik Saporta, het Joodse hoofd van de middelbare school, (elke functie is dubbel bezet).

Hoogoplopende discussies

De grote steun van buitenaf kan niet verhullen dat de Hand-in-Hand School zich voor een lastige opdracht heeft gesteld. Kinani: "Het is niet allemaal rooskleurig. In tijden van oorlog trekken Joden en Arabieren zich terug op hun eigen eilanden. We doen het tegenovergestelde. Juist dan merken we hoe belangrijk het is wat we doen."

Dat betekent niet dat iedereen overal hetzelfde over moet denken, maar dat de verschillen geaccepteerd worden. Saporta: "We praten overal over. Iedereen kan zeggen wat hij voelt." Zo is de Onafhankelijkheidsdag van Israël voor de Joodse kinderen een feestdag, voor de Palestijns-Arabische kinderen een dag van verdriet en treur-

nis. Discussies kunnen hoog oplopen, maar het wordt nooit agressief of hatelijk, zegt onderwijzers Yaffa Shira Grossberg.

Volgens antropoloog Zvi Bekerman van de Hebrew University zal de dubbele taak van de school altijd spanning meebrengen: de identiteit van de kinderen als lid van een groep – Joods of Palestijns-Arabisch – bevestigen en het tolereren of accepteren van de andere groep. "Er is geen keuze, want als de school de identiteit ontkent, zullen ouders hun kinderen er nooit naartoe sturen."

"We kunnen ons identificeren met de opvattingen van deze school," zegt Alon Beham Eran (48), die zijn dochters Michal (12) en Tal (7) en zoon Yuval (14) komt ophalen. Dan somt hij andere voordelen op. "Het is een vrij kleine school en met twee leraren in elke klas weet je dat alle kinderen voldoende aandacht krijgen."

De Joodse Michal Rak (15) kwam als kleuter op deze school. "Mijn ouders hadden vooral ideologische redenen om deze school te kiezen. Ze vonden het belangrijk dat we wat de 'andere kant' wordt genoemd, konden ontmoeten." Nu is het ook haar eigen keuze: een paar jaar geleden besloot ze op deze school te blijven. Haar Arabische vriendin Rawan Masalha (15) zit ook al sinds haar kleutertijd op deze school: "Mijn ouders geloven in vrede. We geloven allemaal in vrede. We kunnen vrienden zijn."

Michal zegt dat ze van de school heeft geleerd dat er niet echt 'een andere kant' is. Luisteren naar wat anderen te zeggen hebben, is belangrijk. Buiten school hoort ze nog regelmatig verbaasde reacties. "Dit is zo ongewoon." Schoolhoofd Nadia Kinani: "Sommigen zien ons als een eiland van gezond verstand, anderen vinden ons een groep gekken."

Volgens het onderzoek van antropoloog Bekerman hebben de leerlingen een dieper begrip van de complexiteit van de Israëlische realiteit. Dit is uiteraard niet de enige plek waar Arabieren en Joden elkaar ontmoeten, maar hoe bijzonder het is, blijkt wel uit de aandacht in Israëlische media voor een gemengde hardloopteam in Jeruzalem en een tweedaags honkbalkamp voor Joodse en

al sinds hun kleutertijd op de school. FOTO DEBBIE HILL

Kleuterleidster Merav (links): 'Als deze school er niet was, zouden mijn man en ik niet meer in Israël zijn.'

FOTO ADDIE SCHULTE

BEELD

Arabishe kinderen. En dat terwijl twee dagen samen honkballen toch iets anders is dan dag uit naast elkaar in de schoolbanken zitten.

Twee talen, drie religies

De Hand-in-Hand School begon in 1998 en is met de kinderen meegegroeid. Sinds een paar jaar is de school gevestigd op een kleine campus met afzonderlijke gebouwen voor de verschillende onderdelen van de school. De school wil zich niet alleen onderscheiden door de gemengde achtergrond van de kinderen, maar ook door zeer goed onderwijs te bieden. Dat is hard nodig, zeker om de school aantrekkelijk te houden voor de Joodse kinderen. Zij hebben veel keus uit goede scholen en in het verleden gingen ze vaak halverwege weg. Voor Arabische kinderen is dit juist een van de betere manieren om toegang te krijgen tot goed hoger onderwijs. Nu is veertig procent van de leerlingen in de hogere klassen Joods en zestig procent Arabisch.

De financiering komt voor een deel – net als voor andere scholen – van het ministerie van Onderwijs. Verder betalen de ouders duizend euro per jaar en zijn er giften van buitenaf. Vooral door een breder aanbod en het werken met twee onderwijzers zijn de kosten veel hoger dan bij een gewone school. Veel giften komen uit het buitenland. Veertig procent van de begroting komt van liefdadigheid. Hier en daar zijn op de gebouwen de namen van de gevers te zien. De vestiging in Jeruzalem is vernoemd naar de Britse projectontwikkelaar Max Rayne.

Bekerman vindt die afhankelijkheid van liefdadigheid problematisch. "Je weet nooit wat de volgende mode wordt onder de donoren." Maar een serieus alternatief is er niet. De regering zal de hogere kosten niet betalen en alle kosten voor rekening van de ouders is ook niet aantrekkelijk.

Voor kleuterleidster Merav is de school meer dan werk. Ze is zelf met een man van een andere religie getrouwd, wat in Israël zeer uitzonderlijk is. "Als deze school er niet was, weet ik niet wat we zouden doen. Dan zouden we niet in Israël zijn." Het werken met twee talen

en drie religies is niet moeilijk, 'als je ervan houdt.' En dat doet zij, aan de grote glimlach op haar gezicht te zien. "De kleintjes zijn zich wel bewust van de verschillen. Ze spreken als ze komen de andere taal niet, maar dat leren ze dan wel. Hoe vroeger je daarmee begint, hoe beter."

De organisatie heeft nu vijf scholen in Israël; de scholen in Jaffa en Haifa zijn in oprichting. Er zijn plannen om het aantal scholen sterk uit te breiden de komende jaren. Daar komt heel wat bij kijken, zegt Noah Yammer, het Engelstalige hoofd communicatie. Er moet een groep ouders uit beide bevolkingsgroepen bijeen worden gebracht, de medewerking van de gemeente moet worden verkregen, een gebouw en leraren worden gevonden. "Niet iedereen waardeert het idee," zegt ze met gevoel voor understatement. "Maar de gemeente Jeruzalem, waar meer dan 400.000 Joden en 250.000 Arabieren wonen, wil graag meewerken aan de uitbreiding."

'Sommigen zien ons als een eiland van gezond verstand, anderen vinden ons een groep gekken'

Scholen in Israël

In Israël bestaan vier soorten scholen: Joods-openbaar, joods-religieus, ultra-orthodox en Arabisch. 98 procent van de leerlingen zit op een school die overeenkomt met de afkomst van ouders en kind. Het is daarmee bijna een politieke keuze om je kinderen naar de Hand-in-Hand School te sturen.